

HAYATIN EN ÖNEMLİ NOKTASI*

Eüzü bi'llâhi mine's-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm,

El-hamdü li'llâhi hakka hamdihî ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayri halkihî seyyidînâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîne't-tayyibîne't-tâhirîn...

Çok değerli kardeşlerim!

Sözlerime Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin adıyla başlıyor, sizi onun Rasûlünün bize öğrettiği selâmı ile selâmlıyorum: Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun! *Es-selâmü aleyküm ve rahmetullâhi ve berekâtühü!*

Sözlerin en değerlisi, en üstünü, kuşkusuz Allah kelâmı olduğu için, kendi konuşmama başlamazdan önce Mustafa kardeşimi bir aşır okumak üzere mikrofona davet ediyorum:

[Kur'an okundu.]

Çok değerli kardeşlerim!

Bizi yaratan ve yaşatan ve sayısız lütuflarına nimetlerine mazhar eyleyen Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne sonsuz hamd ü senâlar olsun...

Bize Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin rızası yollarını öğreten, Allah'ın en sevgili kulu, gerçek elçisi ve bizim nümûne-i imtisalimiz, önderimiz, rehberimiz Muhammed-i Mustafa Hazretleri'ne ve onun mübarek âline, pak ashâbına ve cihan durdukça ona tâbî olup onun izinde gidecek olan cümle etbâına ve ahbâbına salât ü selâm ve dualarımızı arz ederim.

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

a. Yaratılışımızın Gayesi

Muhterem kardeşlerim! Konuşulacak bin bir mesele içinden şüphesiz ki, saatleri sayılı ömrümüzde, günleri dakikaları, saniyeleri belli ömrümüzde, en güzellerini, en faydalılarını seçmeliyiz. Bize en çok yararı dokunacak olanları arayıp bulmalıyız. Onun için, en önemli soruyu soruyorum:

“—Bu dünya neden yaratıldı?”

“—Neden, Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi bu dünyaya gönderdi?”

“—Neden gönderdikten bir müddet sonra da buradan bizi alıyor, göçüp gidiyoruz?”

“—Bu gelmenin, bu gitmenin sebebi ne? Bu hayatın özü ve hakikati ne? Mânâsı ne? Bu hayatta en önemli olan, kaçırmamamız gereken püf noktası, bam teli neresi?”

Hiç şüphesiz ki bu hayat biteceği zaman, —çünkü bizden öncekilerin hayatı bitti; peygamberler de, hükümdarlar da, padişahlar da hepsi göçtüler gittiler— gideceğimiz zaman, “Bu ömrü yanlış geçirmişim, hay Allah! Olmadı, yanlış oldu, tamamen yanılmışım, beceremedim, başaramadım, ters bir yol tutturmuşum!” dememek; en önemlisi bu! Çünkü hayat teyp değil ki, geriye döndürüp tekrar dinlemek mümkün olsun, tekrar yaşamak mümkün olsun... Bir kere yaşadıktan sonra geriye dönüşü olmayan, tek yönlü bir yoldur bu hayat...

Benim demin sorduğum soruların cevabında, büyük alimimiz, kendisiyle iftihar ettiğimiz Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretleri, onun gibi binlerce alim, bilgin ve din büyüklerimizin hepsine tercüman olmuş:

“—İki alemin, yâni dünya ve ahiretin yaratılmasından ve alemin insanoğluyula doldurulmasından, dünyanın insanlarla iskân edilmesinden maksad-ı aksâ ve matlab-ı a'lâ; yâni asıl gâye, temeldeki, özdeki asıl ilâhi maksat ma'rifetullahtır.” diyor. Yâni, kulların Allah-u Teâlâ Hazretleri'ni bilmeleri, bu bulmacayı çözmeleri, bu bilmeceyi doğru olarak cevaplandırmaları... Asıl işin özü, aslı budur.

Biliyorsunuz, bu İbrahim Hakkı Erzurumî *Tefviznâme*'yi yazmış, diyor ki:

Hak şerleri hayr eyler. Zannetme ki gayr eyler.

Arif anı seyr eyler. Mevlâ görelim neyler, Neylerse güzel eyler.

Böyle anlatmış. Yani asıl gayemiz, Allah-u Teâlâ Hazretleri'ni bilmek oluyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bir ayet-i kerimede şöyle buyuruyor, *bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

(الذاريات: ٥٦)

(*Ve mâ halaktü'l-cinne ve'l-inse illâ liya'budûn*) “Ben, insanları ve cinleri başka bir şey için yaratmadım; ancak bana ibadet etsinler diye yarattım.” (Zâriyât, 51/56)

Yâni, bizim buraya gelmemizden, sizin burada çalışmanızdan, meşguliyetlerimizden, mesleklerimizden; gecelerimizin, gündüzlerimizin geçmesinden, değerlendirilmesinden maksat, Allah'a güzel ve başarılı bir şekilde kulluk yapmak ve ömrümüzü öyle geçirmektir.

Tebâreke Sûresi'nde buyuruyor ki Allah-u Teâlâ Hazretleri:

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ

عَمَلًا

(الملك: ٢)

(*Ellezî haleka'l-mevte ve'l-hayâte li-yeblüveküm eyyüküm ahsenü amelâ*) [O Allah ki, hanginizin daha güzel davranacağını sınamak için ölümü ve hayatı yaratmıştır.] (Mülk, 67/2)

Size ölümlü hayatı böyle icad edip de, sizi dünyaya gönderen Allah-u Teâlâ Hazretleri niçin yapmış bunu? Ölümü ve hayatı niçin yaratmış? Sizin hanginiz kendisine daha güzel kulluk edecek, bunu belli etmek için...

Bir hadis-i şerifte Ebû Hüreyre RA'dan ve daha başka râvilerden bildirildiğine göre:¹

¹ Buhârî, *Sahîh*, c.II, s.981, no:2585; Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2062, no:2677; Tirmizî, *Sünen*, cV, s.530, no:3506; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1269, no:3860; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.258, no:7493; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.III, s.87, no:807; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.296, no:981; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.27, no:19601; Taberânî, *Dua*, c.I, s.48, no:97; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.231, no:1704; Dâra Kutnî, *İlel*, c.IX, s.1675; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIV, s.139; Ebû Hüreyre RA'dan.

إِنَّ لِلَّهِ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ اسْمًا مِنْ أَحْصَاهَا دَخَلَ

الْجَنَّةَ

(خ.م.ت.ه.حب.طن.ق.عن أبي هريرة)

(*Inne li'llâhi tis'aten ve tis'îne'smen, men ahsâhâ dehale'l- cenneh.*) “Muhakkak ki, Allah-u Teâlâ'nın doksan dokuz ismi vardır. Kim bunları ezberlerse veya mânâsına âşinâ olur, içine sindirirse cennete girer.”

Tabii, doksan dokuz esmânın ötesinde, daha bir çok esmâsı vardır Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin ama, bunları bilen, o maksada ulaşıyor.

Bu isimlerin içinde, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin bir ismi *Nûr*... Allah-u Teâlâ Hazretleri *Nûr*'dur. Bir ismi *Zâhir*... *Zâhir* hepimizin bildiği gibi aşikâr demek, görünen demek... Yâni Allah-u Teâlâ Hazretleri –hâşâ sümme hâşâ– karanlık değil ki, görünmesin... *Nûr*'dur ve *Zâhir*'dir ve *Mübîn*'dir. Âşikârdır, görünücüdür ve uzakta değildir. *Karîb*'dir, yakındır.

Bir keresinde Peygamber SAS'in huzurunda, sahabe-i kiram tekbiri yüksek sesle, fazlaca bağırarak almışlar. Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:

“—Ey insanlar kendinize gelin, kendinize bir çeki düzen verin, sakın olun! Çünkü siz duymayan veya uzakta olan bir Rabb'e hitab etmiyorsunuz. Bilâkis yakındır o; fısıldasanız dahi duyar, gönlünüzden geçeni bile işitir.” demiş.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.674, no:1933; İbn-i Hacer, *Tahlîsü'l-Hayr*, c.IV, s.172, no:2056; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.23330.

b. Allah'ın Varlığının Delilleri

Şimdi benim hayret ettiğim bir nokta vardır değerli kardeşlerim, hepimiz namına hayret ettiğim bir nokta: Allah-u Teâlâ Hazretleri *Zâhir* iken, *Nûr* iken, *Mübîn* iken, *Karîb* iken biz niye bu kadar uzağız? Biz niye bu kadar bu konuya yabancıyız? Biz niye bu konularda bu kadar yayayız? Biz niye bu kadar gâfiliz?

Evet, Allah bize bir akıl vermiş, bizden başka hemcinslerimize de vermiş. Kâh bizler, kâh onlar çalışarak şu dünyada bir hayli büyük işler becermişiz. Göklerde uçuyoruz, denizlerde geziyoruz, deniz altlarında araştırmalar yapıyoruz. Fezâlara füzeler fırlatıyoruz, Ay'a ayak basmışız. Uzaya doğru yolculuk yapmaktayız. Makinalar var, çeşitli aletler var... Bir insanın kendi gücüyle yapamayacağı birçok şeyi aletlere yaptırtıyoruz. Aklımız var, zekâmız var, mantığımız var... Fakat bu akı, bu zekâyı en önemli meselede o tarafa yöneltip yormuyoruz. Bu meseleyle ilgilenmiyoruz, bu meselenin üstüne eğilmiyoruz. Biraz zihnimizi bu yöne sevk etsek, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin varlığının delillerini, emârelerini, izlerini göreceğiz.

Biliyorsunuz polis bir cinayeti bazen bir saç telinden aydınlatır. Bir saç teli; maktulün, öldürülenin tırnağının kenarına sıkışmış bir saç teli, bazen bir mikroskopik inceleme ve sâire sonucu katilin bulunmasına sebep oluyor. Bir tel, bazen bir parmak izi, bazen bir papuç çamuru bir şeyin isbatına yarıyor. Yâni bir

insanı ipe götürüyor. O kadar kesin gerçeklerin bulunmasına yardımcı oluyor.

Şimdi biz de kâinata, çevremize baktığımız zaman delilleri görmeli ve kullanmasını, değerlendirmesini bilmeli ve onun sonucuna göre hareket etmeliyiz. Çevremize baktığımız zaman, iyi, son derece bilgin, fizikçi, kimyacı, matematikçi alim insan olmaksızın; bizim gibi sade vatandaşlar da, sizler gibi meslekleri başka olan kimseler de, bir çok ip uçları bulabilir, bir çok emareler bulabilir, bir çok bilgileri sezebilir, anlayabiliriz. Ama ben size bir kaç tane çok dikkat çekici olan delilleri söyleyeyim:

Biliyorsunuz Allah bizim Dünyamızı Güneş'in etrafında döndürüyor, ama daire şeklinde döndürmüyor. Yâni Güneş tam ortada, biz de Güneş'e aynı mesafede dönmüyoruz. Güneş'e kâh yaklaşıyoruz, kâh uzaklaşıyoruz. Yani elips şeklinde, beyzi şekilde, uzunlamasına bastırılmış bir yörüngede dönüyor Dünyamız... Güneş tam ortada değil, elipsin odaklarından birinde; yâni bir tarafa yakın, bir tarafa uzak... Dünya Güneş'e yaklaştığı zaman durum başka türlü oluyor, uzaklaştığı zaman başka türlü oluyor. Bu, o kadar muntazaman bir şekilde hesaplanmış ki, bu yörüngeden birazcık kaysa, Dünya üzerindeki hayatın tadı kaçacak.

Sonra daire şeklinde dönmediği gibi, kendi eksenini etrafındaki dönüşü de yörüngesine dik değil... Yâni kendi eksenini etrafındaki dönme düzlemiyle, Güneş'in etrafında çizdiği yörüngeyi oluşturduğu düzlem üst üste

oturumuyor. Doksan derece değil, böyle meyilli dönüyor. Meyilli döndüğü için de, Dünya'da mevsimler meydana geliyor. Türkiye'de kış Avustralya'da yaz... Biz uçağa biniyoruz kar yağarken; buraya geliyoruz, gömlek bile fazla geliyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri kâh burasını ısıtıyor, kâh öbür tarafı ısıtıyor. O meyilden dolayı Dünya'nın bazı yerleri buz tutmuyor, Güneş'ten ve Güneş'in faydalarından mahrum kalmıyor ve her tarafı hayata elverişli olacak bir tarzda güneşten istifade ediyor. Demek ki, meyli bir hesapla verilmiş, dönüşü bir hesapla çizilmiş.

Sonra kendi eksenini etrafında dönüşü var... Gece ve gündüzün meydana gelmesi kendi eksenini etrafında dönmesinden... Düşünün, bir Güneş ki başınızdan hiç ayrılmıyor, sabahtan akşama... Akşam yok zaten, yirmi dört saat gündüz... Zaten yirmi dört saat de yok, onlar da olmaz. Devamlı güneş tepenizde... Ne olursunuz? Hayat ne olur, bitkiler ne olur, kıtalar ne olur? Mahvolur.

Ama bir gece var, bir gündüz var... Ben bu durumu şöyle anlatıyorum. Hani çocuklar geceleyin anneleriyle babalarıyla uyku uyumak istemezler. Amma, elektriği söndürdün mü mecburen uyur. Yani karanlıkta kaldı mı, çocuk uyur. Allah-u Teâlâ Hazretleri de kullarım istirahat etsinler de, dinlene, dinlene yaşasınlar diye elektriği bazen söndürüyor ki, insanlar geceleri dinlesin.

وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا
وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا

(النَّبَأُ: ٩ - ١١)

(*Ve cealnâ nevmeküm sübâtâ. Ve cealne'l-leyle libâsâ. Ve cealne'n-nehâra maâşâ.*) [Uykunuzu bir dinlenme kıldık. Geceyi bir örtü yaptık. Gündüzü de çalışıp kazanma zamanı kıldık.] (Nebe', 78/9-11)

Bunu da bir istirahat için yaptığını belirtiyor Kur'an-ı Kerim'de... Yani bir sebebe dayalı olarak, kendisinin kasıtlı olarak bunu böyle yaptığını da belirtiyor.

Sonra, kimyager kardeşlerimiz çok iyi bilirler ki, kimyada maddelerin halleri vardır: Katı, sıvı, gaz... Katı bir maddeyi ısıtırsanız erir. Onun istediği bir sıcaklık vardır, hepsinin bir erime derecesi vardır. O erime derecesine geldiği zaman erir, demir bile erir. Sonra daha fazla ısıtırsanız, erimiş olan şey kaynamağa başlar, bu sefer havaya uçar. Yâni belki uçar, belki uçmaz mühim değil de, gaz olur. Katıyken sıvı olur, sıvıyken gaz olur. Tabii her seferinde moleküllerin arasındaki mesafe biraz açıldığı için, yani kesafeti azaldığından, katı hali en ağırdır, sıvı hali biraz daha hafiftir, gaz hali en hafiftir.

Buna mukabil ters tarafa doğru da gidecek olursak, belli kimyevi ve fiziki şartları hazırlarsanız, bir gazı sıvı hale getirebilirsiniz. Şu teneffüs ettiğimiz havayı laboratuvarda

sıvı haline getirirler. Sıvı hava... Biraz daha sıkıştırınca da katı hale gelir. Tamam bu kaideyi biliyoruz. Ve katı halin, sıvı halinden daha ağır olduğunu genel bir kaide olarak görüyoruz.

Fakat, suyun katı hali nedir? Buz... Suyun üç halini biliyoruz: Buz, su, buhar... Suyun katı hali, sıvı halinden daha hafiftir. Suyun katı hali olan buz, sıvı halinden daha hafif... Onun için, suya buzdolabından çıkartıp veya başka bir yerden bir buz parçası atarsanız, suyun üstünde yüzer. Yâni dibine batmaz.

“—E Hocam bunda ne var yani, ne diye bunu anlatıyorsun?”

Hep bildiğimiz şeyleri ne diye böyle bize hatırlatıyorsun?”

Bunda çok büyük bir ipucu var, delil var... Biz şimdi merceklerle böyle delil arıyoruz ya; çok büyük bir ipucu var: Allah-u Teâlâ Hazretleri hayatın ana maddesi olan suyu bu özellikte yaratmak suretiyle, Dünya üzerindeki hayatı korumuş, kardeşlerim! Eğer mevsimler olmasaydı, gece olmasaydı, gündüz olmasaydı, demin saydığım bir sürü şey olmasaydı ve suyun bu özelliği olmasaydı; kış geldiği zaman, soğuk olduğu zaman, su donunca denizin dibine gidecek, gölün dibine gidecekti. Soğukla karşılaştığı zaman donacaktı, donan dibe gidecekti. Bu sefer okyanusun on bin metre midir, derinliği, on beş bin metre midir; bilmem kaç kilometre kalınlığında bir buz kaplayacaktı dünyanın etrafını... Ve o buzun içinde, o suyun içindeki varlıkların hepsi donacaklardı. Bir kış mevsimi

geçti de öteki bahar geldi mi farz edelim, hayattan eser kalmayacaktı. Bütün bitkiler donmuş, bütün balıklar ölmüş, bütün canlılar bitmiş duruma gelecekti.

Demek ki, bu kâinatın her şeyini, hatta suyun ağırlığını ve diğer mevsimin şartlarını, hepsini hesaplayan, son derece bilgili, son derece âlim, son derece güçlü, eşsiz, emsalsiz bir bilgi ve akıl sahibi varlık var; bunu bütün ilim adamları kabul ediyor. Yâni kâinatta bir düzen ve bu düzenin bir sahibi var ve varlıkların belli bir istikamete, muntazam bir tarzda sürülüp götürüldüğü tesbit edilmiş durumda...

Mesela, Ordinaryüs Prof. Dr. Akil Muhtar Özden, bu konuda bir kitap yazmış, “*İlim Bakımından Ahlâk*” diye... Bu kitabında: “Bizim tesbit ettiğimize göre, şu kâinattaki bütün varlıkları belli bir intizam içinde yaratan ve belli bir gayeye muntazaman götüren bir şuurlu güç, kudret var!” diyor. Bunu herkes biliyor, tesbit ediyorlar. Demek ki, çevremize dikkatle baktığımız zaman, birçok delil bulabiliriz. Böyle uzaklara gitmeden bir iki misal daha vermek isterim:

Biliyorsunuz, hele sizin bu Avustralya’da çeşitlerini görüp de hayranlık duyuyoruz, güzel cinslerini görüyoruz, çeşit çeşit meyveler var... Bunlar nerede yapılıyor? Bunlar bitkilerde yapılıyor. Bitki dediğimiz varlıkların ana faaliyeti nedir? Toprakta kökleri var veya suda kökleri var... Köklerinden suyu alıyor, suyun içinde erimiş maddeleri alıyor. Sonra, güneş ışını ile onlar üzerinde işlem yapıyor ve ağacın,

bitkinin üzerinde gördüğümüz her şey öyle meydana geliyor. Elma yaprak yapıyor, odun yaprak yapıyor, diğer yapraklar yaprak yapıyor, Yaprığın içinde bir klorofil tanesi, mikroskopla baktığınız zaman küçük küçük, koza taneleri gibi varlıklardan meydana gelmiş görüyorsunuz. Bir hücre, küçücükbir bitki hücresi kökten aldığı suyla, güneşten aldığı ışığı kullanarak şeker yapıyor, tatlı yapıyor, ekşi yapıyor, odun yapıyor, vs. yapıyor. Bir toplu iğnenin başı kadar bile olmayan küçücük bir hücre, yâni bir karış diyeceğim bacak kadar diyeceğim, bacak kadar da değil... Bacak kadar çocuk bize şöyle yapıyor, böyle yapıyor filân deriz. Bir toplu iğnenin ucu kadar olan bir hücre neler yapıyor.

Eğer bugün teknoloji, ilim ve fen o hücrenin yapabildiğini yapabilse; buyur su, buyur güneş... Yapabilse, kâinatın dünyanın ekonomisi her şey alt üst olacak. Yani koca koca şeker fabrikaları kurmaya lüzum kalmayacak. Pancarı sıkacaksınız, suyunu süzeceksiniz, kaynatacaksınız, ilaçlayacaksınız, bilmem ne yapacaksınız... Ondan sonra şöyle edeceksiniz, böyle edeceksiniz, şeker elde edeceksiniz. Veyahut daha başka şeyler... Sadece güneş ışığı ile suyu birleştirerek onu biz insanlar yapamıyoruz. Gözümüzün önünde cereyan eden hadiseyi taklid edemiyoruz. Ama, bir hücre bu kadar büyük işleri başarıyor. Demek ki, kâinatta eşsiz bir nizam var, engin bir nizam var! İnceledikçe insanın hayranlığı artıyor.

Bu Avustralya'da bir ağaç adından bahsettiler, yüz seksen metre oluyormuş. Bilmiyorum görenleriniz var mı? Herhalde bu Ekvator'a yakın kısımlardadır.

Amerika'da varmış bunlara benzer bir çeşit ağaç, iki yüz yirmi metreye kadar boyu oluyormuş. İki yüz yirmi metre... Çok büyük bir binanın boyu altı yedi metredir, sekiz metredir. Yani iki yüz yirmi metre olunca, yetmiş seksen katlı mı oluyor, doksan katlı mı oluyor? Koca bir şey olmuş oluyor yâni... Muazzam, muhteşem bir gökdelen olmuş oluyor. Böyle bir ağaç...

Allah bunuda büyük yaratmış dersiniz, bunu böyle dersiniz ama, eğer bir ziraatçi olsanız, arazinin içinde su olmasa, kuyu kazsanız, o kuyudan o suyu çıkarmak için akla kararı seçersiniz. Çünkü belli bir mesafeden sonra el tulumbasıyla su çekemezsiniz, çıkmaz su... Ondan sonra, şamandıralı pompa kullanacaksınız, tulumba kullanacaksınız. Suyu sarkıtacaksınız, orada o suyun yüzeyinde dururken motorun kuvvetiyle suyu basacak, yukarıya çıkartacak. O da işte bilmiyorum kaç metrede olabilir? Bunun diyelim ki, yirmibeş metre yahut otuz metre gücü vardır. Ondan sonrasını kademe yapmak lâzım; ikinci bir motor gücü lâzım, onunla çıkartmak lâzım. Fakat, bu iki yüz yirmi metre boyundaki ağacın tepesine yeşilliği sağlayan su nereden geliyor? Nasıl gidiyor? Yâni çok büyük düzenler, çok büyük, çok harika nizamlar var...

Suyun altında kaç bin metre aşağıda yaşayan balıklar var, muhterem kardeşlerim! Bu balıklar yaşıyorlar orada amma, insanoğlu bir araç yapsa, aşağısını incelemek için bir küre yapsa, aşağıya sarkıtırsa, belli bir derinlikten sonra, denizin tazyikinden yam yassı oluyor, çatır çatır kırılıyor küre... Çelik filân para

etmiyor, yamyassı oluyor. Ama Allah o kadar derinliklerde o balıkları yaşıyor.

Muhterem kardeşlerim, kısaca söylemek gerekirse, insan etrafını bilimsel bir merakla, ilgiyle incelerse, her şeyde Allah'ın varlığını, büyüklüğünü, sanatını, kudretini görebilir. Arap şairlerden birisi, "Neye bakarsan, onda Allah'ın birliğine bir delil vardır." diyor. Şu kâinatın sayfalarını çevir, etrafı dikkatle incele, sanki kitap okurmuş gibi kâinata bak! Göreceksin ki, bunlar sana Allah tarafından gönderilmiş mektup gibidir. Varlığını, birliğini gösteriyor; sana vazifelerini gösteriyor, sana iman etmeyi ihtar ediyor.

Muhterem kardeşlerim, akıl ve mantık, ilim ve irfan insanı mü'min olmaya sevk eder. Ve gerçekten de biz Allah'ın mümin kulları olarak etrafımızı bu gözle seyrettiğimiz zaman, hikmetleri incelediğimiz zaman, imanımız artıyor.

Allah'ın varlığına birliğine o kadar kaniyiz ki; bakıyoruz, Allah zalimden intikamını alıyor, gözümüzün önünde onu cezalandırıyor... "Bak, Allah nasıl intikam alıyor, nasıl mahvetti onu! Bak, sonunda nasıl perişan oldu! Bak Allah'ın hikmetine! Bak önce biraz mühlet veriyor, fakat sonunda zalimin cezasını veriyor." diyoruz.

Sonra işimizde sıkışıyoruz, başımıza bir üzüntü geliyor sıkışıyoruz, elimizi kaldırıyoruz istiyoruz; Allah istediğimizi veriyor. İstiyoruz, istediğimizi veriyor. Biliyoruz ki, Allah-u Teâlâ Hazretleri duaları kabul edicidir; istediğimizi

ihsan ediyor. Adaletle hükmediyor ve adaletini gösteriyor.

Dünya, Ay, Güneş, insan vücudu hepsi Allah'ın varlığını gösteriyor. Demin ismini zikrettiğim o meşhur Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretleri'nin yaşadığı devirlerde, ki çok büyük bir alim o... Zamanına göre olağanüstü ileriye gitmiş büyük bir alim...

Böyle dünyanın güneş etrafında döndüğünü herkes bilmez. Ama bu büyük alim diyor ki:

“—Dünya güneşin etrafında dönüyor. Bazıları, işte Güneş buradan çıkıyor da, bu tarafa gidiyor filân der amma; o kadar uzak mesafelerden, o kadar büyük bir varlığın o kadar kısa bir zamanda, o kadar büyük bir mesafeyi alması akıl işi değil. Böyle şey aklen mümkün olamaz!” diyor.

Bu sözün kıymetini, kâinattaki hızın sınırlı olduğunu bilen ilim adamları anlarlar. O kitabına “*Ma’rifetnâme*” ismini koymuş. *Ma’rifet*, yâni bilme... *Ma’rifetullah*'ın, yâni Allah'ı bilmenin risâlesi... Diyor ki:

“—Allah'ı bilmek için, insan çevresini incelemeli! Yâni tabiatı, gökleri, yıldızları, Ay'ı, Güneş'i, Dünya'yı, yeryüzünü, yerin tabakalarını; bunları öğrenmek lâzım!” diyor.

Bir ilim adamı olarak, din adamı olarak daha doğrusu, daha da ötesi bir tarikat şeyhi olarak diyor ki: “Bunları bilmeniz lâzım, bilmek lâzım bunları! Gök ilmini bilmek lâzım!” diyor. Kitabının bir bölümünü ilm-i fezâyâ ayırmış, bir bölümü astronomiden bahsediyor.

Ondan sonra, “Tabiati bilmek lâzım, yeryüzünü bilmek lâzım!” diyor. Bir bölümünü jeolojiye ayırmış, bahsediyor, kıtaları, şunları, bunları anlatıyor. İklimleri anlatıyor.

Sonra, “İnsan vücudunu iyi incelerse insan, oradan deliller çıkartabilir.” diyor, insan vücudunu anlatmaya çalışıyor. İbn-i Sina’dan ve diğer İslâm tabiplerinin çok güzel yapmış oldukları araştırmalardan güzelce faydalanarak, insan vücudunu anlatıyor. Ondan sonra ruha, insan ruhuna, insan nefesine, onun mahiyetini anlatmaya geçiyor. Oradan tasavvufa geçiyor ve tasavvufun da insanı, Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin varlığını ayan beyan sezen, hisseden arif bir insan haline getireceğini ifade ediyor. Bir İslâm aliminin meseleye bakış tarzı bu...

c. Maddî İlim Yeterli Değil

Kuru bir ilmin, maddi bir ilmin insana çok fayda vermediğini de, bendeniz acizâne kendi muhitimde çok görüyorum. İnsana Allah tarafından böyle bir basiret verilmemişse, akıl her zaman gerçekleri göstermeğe yeterli olmuyor. İlim adamları arasında da çeşitli konularda çekişmeler oluyor, ihtilaflar oluyor. Doktorların bir tanesi çıkıyor, “Falanca madde çok lüzumludur, faydalıdır.” diyor; bir müddet sonra o maddenin zararlı olduğu isbat ediliyor. Birisi çıkıyor, “Aşı yapalım, çocuklara faydalıdır.” diyor; bir zaman sonra o aşının zararlı olduğu anlaşılıyor.

Biz okul çağında iken “B. C. G.” diye bir aşı vardı. Aşı yapmaya gelirlerdi, biz öcü görmüş gibi kaçardık. Çünkü, önce kolundan bir çizerdi. Birkaç gün sonra orası kızarmadıysa, omuzdan bir aşı yaparlardı. Bayılırdı çocuklar... Şimdi son senelerde anlaşıldı ki, zararlıymış; bizzat kendisi verem yapmağa sebep oluyormuş. Ama bir devlet politikası olarak bir müddet uygulandı, zararı sonunda ortaya çıktı.

Şu takvim meselelerinde bakıyorsunuz, şu şöyle olacak bu böyle olacak. Arapların hesabı başka, bizim hesap başka... Onların takvimi Şa’ban’ı şu günde başlatıyor, bizim takvimimiz bu günde başlatıyor. Yani ilim adamları arasında meseleler, ihtilaflar oluyor.

Teknik Üniversite’de bir profesör varmış, kubbe basıncını sıfıra indirecek bir formül bulmuş. Kubbe basıncı demek şu betondan bir kubbe yapıyorsunuz, şöyle yuvarlak... Bu kubbe, yapılan bütün kubbeler gibi duvarlara tazyik yapar, yâni duvarları açmak ister, böyle ittirir. Her kubbe dışa doğru bir tazyik yapar duvarlara... “Bu tazyiki yeni bir meyil bularak sıfıra indirdim.” diye bir fikir ileriye atmış. “Binaen aleyh, ben bu kubbeyi yaparsam, yan duvarlara açılma etkisi yapmayacak, şahane bir şey buldum.” filân diye, adamcağız Ankara’da bir spor salonu yaptı, Gençlik Parkı’nın karşısında; onda sonra çöktü. Tabii acı bir şey ama, olabilir; yâni ilim adamları yanılabilir.

Amerikalılar ilân ettiler, “Uzaya şu gün füze fırlatacağız!” diye. Fırladı, gözlerinin önünde, televizyonlarla seyrederken patladı. Yani hata yapmak istemezlerdi ama patladı, öyle oldu.

Daha önceden de, bu asrın başında Almanlar zeplin yapmışlardı, yâni motorla hareket ettirilebilen metal balon... Yapıldığı zaman, üç yüz kişi alacak bir hava gemisi oldu bu... Hafif gazla yükselen uzun bir metal hava gemisi.. Tamamlandıktan sonra yolcuları bindirdiler. Almanya'dan bindiler balona, okyanusu geçtiler tam –Newyork'a gâlibâ– iniyorlardı, bir patladı. İçindeki hidrojen gazı yanıcı olduğu için, bir patladı; herkesin gözü önünde bir büyük facia... Mahvoldu. Ondan sonra da balonla hava seyahati yapma işi tavsadı, başka çareler aradılar, uçakları filân buldular.

Demek ki, böyle kazalar olabiliyor. Hattâ bizim arkadaşlardan birinin babası eczacıymış. Eczanesine şaka yollu levha asmış: “*Ne ararsan bulunur, derde devâdan gayri...*” diye. Yâni ilaç satıyormuş ama insafli biriymiş.

İlmin böyle eksikleri, ihtilafları, kusurları, zaafı var... İlmi bununla küçümsemiyoruz ama, ilim her şeyi tam olarak halletmedi, halletmiyor; onu anlatmak istiyorum.

Bu günün ilmi çalışmaları aslında devamlı bir gelişme halinde... Biz ilkokuldayken bize, “Işık doğru boyunca yayılır.” diye okuturlardı. Bizde inandık. Neden? Bizim kitaplar öyle yazıyor. Bizim kitap yazdıktan sonra artık itiraz edilir mi? Bitti; bizim kitaba itiraz edilmez! “Işık doğru yol boyunca yayılır.” diye bize öğrettiler; biz de etrafa fiyaka sattık orta okuldayden... Köye filân gittiğimiz zaman, hep böyle bunun bilgiçliğini tasladık.

Ama, lise ikinci sınıfa geldik: Işık dalga hareketiymiş, bir vizyon olayı varmış, bilmem ne varmış... Girişim yapmasından vs. anlaşılıyor ki, meğer doğru yol boyunca yayılmamış, bazen köşe de dönermiş. Yâni o zaman anladık ki, iş başka türlüymiş.

Newton'a göre arzın çekim kanunu bir şey, Einstein'e göre daha başka bir şey; kütlelerin birbirini çekmesini daha başka formüllere bağlayarak izah ediyor. Yâni, ilim geliyor, ilimde ihtilaflar olabiliyor.

d. Din İlminde Yapılan Hatalar

Sosyal ilimlere, mânevi ilimlere gelince; yani felsefi ilimler, içtimai ilimler, inanç ve bu gibi konulara gelince, bu hatalar daha da fazla oluyor. Yani betonarme hesabında, matematikte, formülde hata yaparsa insan, sosyal konularda daha çok hatâ yapıyor. Sosyal meselelerin zaten isbatı kolay değil, laboratuvara alınması kolay değil, deneylerin yapılması kolay değil, tekrar tekrar tecrübe edilmesi kolay değil... Onun için, sosyal ilimlerde hata çok daha fazla oluyor.

Din ilmine gelince, bizim hemcinsimiz, Hazreti Adem'den kardeşlerimiz olan insanların çoğu çuvallıyor. Yâni koca koca deryalardan geçip de, hani *bir kaşık suda boğulmak* diye bir söz vardır bizim memlekette... Adam uzaya füze gönderiyor; Japonlar imparatorlarını Güneş'in oğlu sanıyor. Haydi ayıkla pirincin taşını! Japonya sana ne oldu? Yani o kadar bilgileri toplu, sonra da imparator Güneş'in oğluymuş

diye inan... Sübhânallah... Güneşin oğlu olsaydı, şimdiye çoktan yanıp bitmişti. Bunu bilmez mi Japon? Bilir.

Hintlilere göre inek tanrı; hâşâ sümme hâşâ... Mısırlılar da öyle demişler. Onların da bir takım tanrıları var, çeşit çeşit... Yunanlılardan da esinlenmişler, ilham almışlar. Bir şu tanrıları var, bir bu tanrıları var... Bir tanrıları da öküz, inek... Hattâ hani buzağı yapmışlar ya, Mûsa AS'ın kavmi de...

Hani Firavun'dan kurtuluyorlar, denizi geçiyorlar, sahil-i selâmete çıkıyorlar. Mûsa AS'ın mucizelerini görüyorlar. Bütün bunlardan sonra, Musa AS Tur Dağı'na vahiy almağa gittiği zaman, arkadan Samirî'ye diyorlar ki:

“—Şu bizim altınları, gümüşleri erit, bize bir buzağı yap!”

Alışmışlar Mısır'da buzağının karşısına geçip tapınmaya... O da onlara bir buzağı heykeli yapıyor. Bir yerinden öbür tarafına açılan bir delik var... Oradan hava girdiği zaman, diğer taraftan “Muuu...” diye ses duyuluyor.

فَأَخْرَجَ لَهُمْ عِجْلًا جَسَدًا لَهُ خُورًا

(طه: ٨٨)

(*Feehrace lehüm iclen ceseden lehû huvâr*)
[Onlar için, böğürebilen bir buzağı heykeli yaptı.] (Tâhâ, 20/88)

Yâni, böğürme sesi çıkartan altından bir buzağı yapıyor, ona tapınıyorlar. Dikkat edelim,

Hazret-i Mûsâ'ya tâbî olup da, Firavun'dan kaçmış kavim yapıyor bunu! Ne kadar büyük şaşkınlık yâni...

O peygamber gelir gelmez, tabii sinirinden ne yapacağını şaşırılmış, Hârûn AS'ın sakalına yapışmış, sinirinden sakalını sımsıkı tutmuş:

“—Allah'ın varlığından, birliğinden nasıl saptı bunlar? Sen bunların başında bekçiyken, nasıl yaptılar bunu?” diye çıkmış.

Bunun üzerine Hârûn AS:

قَالَ يَبْنَؤُمَّ لَا تَأْخُذْ بِلِحْيَتِي وَلَا بِرَأْسِي

(طه: ٩٤)

(*Kàle yebneümme lâ te'huz bi-lihyetî ve lâ bi-re'sî*) “Ey anamın oğlu, şu benim sakalımı saçımı çekiştirip durma!” dedi. (Tâhâ, 20/94 “Bu adamlar beni nerdeyse öldüreceklerdi, benim sözümü dinlemediler. Dostu düşmanı bize güldürme, bırak şu sakalımı!” dedi, Musa AS'ın sinirlenmesi karşısında...

Yani akıl almaz bir şey bizim için; çünkü biz müslümanız el- hamdü lillâh, gerçekleri görmüşüz.

Öküze tapmışlar. Onlar o zaman tapmışlar, şimdi de Hintliler tapıyor. “Bizim tapındığımız inekleri niye kesiyorsunuz?” diye müslümanlara hücum ediyorlar. Caddenin bir tarafından öbür tarafına inek geçerken, bütün arabalar duruyor, inek geçecek diye... O da ağır ağır geçiyor.

Amerika’da: “*The Religions of Amerika*” diye bir kitap neşredilmiş, meşhur bir alim yazmış. Bir sürü inanç var... Tabii, o dünyanın muhtelif yerlerinde çeşitli kavimlere gittiği için çeşitli olabilir denilebilir, böyle değil. Kendi içlerinde de bir sürü inanç çeşitleri var...

Rahibin birisi çıktı, dört yüz tane adamı topladı. Ben size şöyle yapacağım, böyle yapacağım, dedi. Onların hepsini aldı götürdü. Meksika taraflarında mı, Güney Amerika mı; bir yerde hepsi toptan intihar ettiler. Din namına, inanç namına ne kadar yanlış yollarda olabiliyor insanlar, onu göstermek için söylüyorum. Amerika teknikte ilerlemiş ama, inanç bakımından böyle... Japonya çok ileri, inanç bakımından böyle...

Avrupa’da da doğru düzgün bir dindarlık yok. Yüzde seksen beşi ateist olmuşlar. Felsefi ekoller insanları kurtarıcı olmaktan çok uzak... Herkes şimdi bir önceki filozofa çatmakla vakit geçiriyor, felsefe tarihini okuyan adam çıldırıyor, Ne yapacağını şaşırıyor. “Sokrat’ın dediği mi doğru, Eflatun’un dediği mi doğru? Halk mı doğru söylemiş, filozof mu doğru söylemiş? Şu mu şöyle, bu mu böyle?” derken; “Bunlar birbirleriyle çekiştiklerine göre, hiç birisi doğru değil galiba!” diye hepsini elinin tersiyle bir itiyor. Tamam, kendisi boşlukta kalıyor.

Şimdi bu kaosu böyle anlatıp, sizi moral bakımından bunaltmak istemiyorum. Yalnız şu noktaya dikkatinizi çekmek isterim ki, muhterem kardeşlerim. Dünya hayatındaki

kullandığımız alet, edavatta veyahut dünyevi ilimlerde hep hata yapılırsa, nihayet maddî bir zarar olur. Yâni otomobilin şöforü bir hata yapsa, bir kaza olur. Elektrik fişinin yanlış takılmasından, düğmesinin yanlış volta tutulmasından, ayarlanmamasından bobin yanar. Yanlış bir yere elini dokunursan, elektrik çarpar. Evde yangın çıkar, ahşapsa ev yanabilir. Bina hesapları yanlış yapılmışsa, bakarsın çöker. Betonarme yapıldığı halde, bina çöker... Tedavi olacaksa adam, iyi olacak derken fena olur.

Adamın birisi bir doktora gitmiş; bir tedavi görmüş, daha beter olmuş... Birisi bir koca karı ilacı söylemiş; onu yapmış, daha beter olmuş... Daha başka bir kimseye gitmiş, onun dediğini yapmış; daha beter olmuş... “Bana bir kâğıt kalem getirin!” demiş.

Getirmişler. Şöyle yazmış:

“—Artık belli oldu, öleceğimi biliyorum. Ben ölünce kabir taşıma şöyle yazın, insanlara ibret olsun: *İyi idi, daha iyi olayım derken öldü.*”

Dünya hayatında tıpta, teknikte bir hata olsa, insan çok olsa ölür.

“—Çok olsa ölür de ne demek? İşin bütün püf noktası hayat değil mi?”

Hayır! İşin bütün hedefi hayat değil, bu dünyada yaşamak değil... Bize göre hayat hiç bir şey! Hayat bize göre sığırın yakını çok küçük bir değerinde... Çünkü, ebedî hayat var, ahiret var... Ebedi hayatın yanında dünya hayatının rakamı seksen olsa, doksan olsa, yüz sene olsa,

yüz yirmi sene olsa, bir şey ifade etmez. Çünkü hangi yüksek rakam olursa olsun, bir rakamı sonsuzluğa böldüğün zaman, sonuç sıfır olur. “Yüz yirmi bölü sonsuz, eşittir sıfır.” diyor bu işi bilen arkadaşımız... Bir rakamı sonsuz küçük parçaya böldüğün zaman, sıfır olur. Yâni neyi bölersen, sıfır olur.

Onun için, sınırlıyı sonsuza nisbet ettiğin zaman, sonsuzun yanında sonlu sıfır hükmündedir. Dünya hayatı da ahirete nisbet edilse, ahiretin nazarında sıfırdır. O bakımdan, mühim olan ahiretin kaybolmamasıdır.

e. Hidâyete Ermenin Şartları

Halbuki, ahiret ilimlerinde gerçekleri bulmak da çok daha fazla zor oluyor. O halde ben konuşmamı böyle bir mantık çerçevesi içinde oturtmak istiyorum muhterem kardeşlerim! İnsan ahiret ilminde hata ettiği zaman, ebedî hayatı çökecek. Bu da başka bir şeye benzemediğinden, demek istiyorum ki, insanların bu yanlışlara düşmesini önleyecek şeyler neyse, onları konuşalım, onların üzerinde duralım; asıl önemli olan bu!

Bendeniz âcizâne üniversitede profesörlük yapmış, uzun seneler sonra da böyle genç yaşında emekli olmuş bir kimse olarak dini kitaplardan okuduğuma göre söyleyebilirim ki, din konusundaki gerçekleri bulmanın şartı, edeb ve tevâzu...

Allah zalimlere, edepsizlere, fasıklara, kâfirlere hidayetini vermiyor. Kur'an-ı Kerim'de açıkça

belirtmiş. Meselâ: Peygamber Efendimiz'in ne kadar sevgili kul olduğu belli... Böyle olduğu halde:

إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ

(القصص: ٥٦)

(*İnneke lâ tehdî men ahbebbe velâkinnallâhe yehdî men yeşâ*) “Ey Rasûlüm, sen istediğini doğru yola çekemezsin; Allah dilediğini doğru yola çeker.” (Kasas, 28/56) buyrulmuş.

لَيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ

(البقرة: ٢٧٢)

(*Leyse aleyke hüdâhüm velâkinna'llâhe yehdî men yeşâ*) “Hidayet senin vazifen değil, senin üzerine değil; Allah dilediğine hidayet eder.” (Bakara, 2/272) diyor.

Allah'ın dilediğine hidayet etmesi, lâyıık olmayana o anahtarı vermemesi demek... Çünkü hidayet buldu mu insan, hem dünya mutluluğunu elde etmiş oluyor, hem de ahiretin sonsuz ebedi saadetini elde etmiş oluyor. Allah bunu kâfire vermiyor.

وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ

(البقرة: ٢٦٤)

(*Va'llâhu lâ yehdi'l-kavme'l-kâfirîn*) “Allah kâfirlere hidayet etmez.” (Bakara, 2/264)

Tamam, biliyoruz kâfire vermediğini; fâsıka da vermiyor:

وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ

(المائدة: ١٠٨)

(*Va'llàhu lâ yehdil kavmel fâsıkîn.*) “Allah fâsıklara hidayet etmez.” (Mâide, 5/108)

Zalime de vermiyor:

وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

(البقرة: ٢٥٨)

(*Va'llàhu lâ yehdi'l-kavme'z-zàlimîn.*) “Allah zalimlere hidayet etmez.” (Bakara, 2/258)

Demek ki, fısk u fücûru bırakacak, zulmü bırakacak, boynunu bükecek... İnsan hatâ edebilir, günah işlemiş olabilir. Bir zamanlar içkici olabilir, ayyaş olabilir, esrar kullanmış olabilir, adam öldürmüş olabilir... Ama hatâsını anlar, boynunu büker, tevâzu gösterirse afvolunur. Allah'tan ümit kesmek yok bizim dinimizde...

Kur'an-ı Kerim'de Allah-u Teâlâ Hazretleri buyuruyor ki:

قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا

مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ

إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا

(الزمر: ٥٣)

(Kul yâ ibâdiye'llezîne esrefû alâ enfüsihim lâ taknetù min rahmeti'llâh, inna'llâhe yağfirü'z-zünûbe cemîâ) “De ki: Ey nefislerine, günah işleyip zulmetmiş, kendi başlarını derde sokmuş, belâya düşürmüş olan kullarım! Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin! Allah günahların hepsini bağışlar.” (Zümer, 39/53) buyuruyor.

Onun için, Allah'ın rahmetinden ümit kesmek haramdır. Fakat, Allah-u Teâlâ Hazretleri bütün günahları affedeceğini vaad ettiği halde; fâsıka, zalime hidayet etmeyeceğini de bildirdiği için, fısk u fücûru, zulmü bırakmamız lâzım! Yani doğru yolu bulmanın mânevî temeli, şartı: Boynunu bükmek ve Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin karşısında kulluk edebini takınmak, suçunu itiraf etmek...

Acizâne, nâcizâne yaptığım çalışmalarda gördüğüm şu ki, kul ne zaman hatâsını anlarsa, ne zaman boynunu bükerse, ne zaman gözyaşı dökerse, ne zaman Rabbine samimi kalple istiğfar ve ilticâ ederse; o zaman çok büyük rahmete mazhar oluyor. En büyük rahmete o zaman mazhar oluyor. Demek ki edebimizi takınmalıyız, iyi niyetli olmalıyız, mütevâzi olmalıyız.

Biliyorsunuz, Hazret-i Adem Atamız, dedemiz; insanoğlunun babası, hepimizin babası Hazret-i Adem, cennette bir söz dinlememiş, bir cezaya uğramış... Şeytan da dinlememiş, o

da bir cezaya uğramış... Adem AS affoluyor, peygamber oluyor; şeytan ebediyyen mel'un kalıyor. Neden? Birisi kibrinde devam ediyor; ötekisi gözyaşı döküp, pişmanlıkla Allah-u Teâlâ Hazretleri'nden yana yakıla özür diliyor, affını istiyor. Şeytan kibrinden dolayı o aftan mahrum kalıyor.

İnsan yanlış yolda bile olsa, iyi niyetli ise; Allah ona doğru yolu gösterir. Benim hayat tecrübelerimde, kendi şahsım üzerinde binlerce misâllerle denemişim, böyle olduğunu çokiye biliyorum. Size de hatırlatırım ki, siz de kendi hayatınızı şöyle bir inceleyin, buna benzer hadiseler göreceksiniz. Allah size rüyanızda yaptığınız hatayı göstermiştir, kıyametin koptuğunu göstermiştir; “Bu işten vazgeçeyim, yarın kalkınca inşaallah bu şeyi bırakayım!” dedirtmiştir. Yâni, Allah insana çeşitli vesilelerle gerçekleri gösteriyor muhterem kardeşlerim! Ama insan, gördükten sonra yapmıyor. Yapmayınca, cezaya uğruyor. Bu konuda bir misalle devam etmek istiyorum:

f. Nijerya'lı Fano

Nijerya'da bir kabile reisini oğlu varmış; ismi Fano... Hakkında kitap yazılmış ve Türkçe'ye de tercüme edilmiştir. Bu Nijerya'lı Fano zeki bir çocukmuş, kabile reisinin oğlu olduğu için önem vermişler. Hristiyan teşkilatlar bunu almışlar eğitmişler, papaz okuluna sokmuşlar. Orada okumuş, papaz olmuş, pastör derecesine yükselmiş kilisede... Ve kendi mahalli dillerini, kabile dillerini bildiği için, Nijerya'da

hristiyanlığı öğretmek ve yaymak maksadıyla çalışmaya başlamış. Ama, canla başla çalışıyor, sevgiyle çalışıyor, aşk ile çalışıyor, insanları hak bildiği yola davet etmek için gecesini gündüzüne katarak uğraşıyor, ter döküyor...

Eğitimi esnasında kendisine öğretildiğine göre, müslümanlık yanlış bir yol, hristiyanlıktan sapma bozuk inançlı bir yol... Böyle biliyor kendisi... Hazret-i Peygamber SAS Efendimiz'e de büyük düşmanlık besliyor. "Bir rekabet çıkarmış, birçok insanı kandırmış, arkasında bir milyara yakın insan var." diye kızıyor içinden... Fakat, kendi kalbi de temiz; yâni, "Allah'ın dinine hizmet edeceğim!" diye çalışıyor. Şimdi bu şahsın hayatı çok önemli...

Bir gece rüya görüyor, rüyasında bakıyor ki mübarek insanlar var... O mübarek insanlara hayran kalıyor. Çok daha mübarek bir insanın etrafında böyle pervane gibi dönüyorlar.

"—Kim bu?" diye soruyor. Rüyada deniliyor ki:

"—Bu müslümanların peygamberi Hazret-i Muhammed'dir (SAS)."

Rüyada hayran kalıyor cemâline Peygamber Efendimiz'in...

Uyanıyor, gördüğü rüyadan canı sıkılıyor:

"—Ben nasıl olur da böyle bir rüya görürüm? Nasıl olur da böyle bir insana sevgi duyabilirim? Bozuluyor muyum, ne oluyorum?" filân diye kızıyor kendisine...

Fakat, buna benzer bir rüyayı veyahut aynen o rüyayı bir daha görüyor. Yine kızıyor

kendisine... Bir başka gece bir daha görünce, o gece Peygamber Efendimiz rüyada ona demiş ki:

“—Fano müslüman ol! Bak senin müslümanlığın şu şahsın eliyle olacak, şu şahsı iyi tanı! Bunun ismi İbrahim İnak’tır.” diye isim söylemiş rüyada...

Bu şahsın adı İbrahim İnak diye, sakallı bir adam göstermiş Peygamberimiz ona... Şimdi uyanınca Fano, İbrahim İnak adını yazıyor kağıda...

Nijerya’da çalışmaları esnasında, “Burada İbrahim İnak diye tanıdığınız bir kimse var mı?” diye soruyor, gittiği yerlerde soruyor; yok... Civar şehirlere veya ülkelere gittiği zaman çalışmaları esnasında soruyor; yok... Orada yok, burada yok... Nihayet bir ülkenin bir şehrine gidiyor. Orada, indiği zaman kendisini karşılayan papazlara ve saireye soruyor, diyor ki:

“—Burada İbrahim İnak diye bir şahıs, bir kimse var mı?” “—Haa, var...” diyorlar. “Ama o müslümanların bir şeyhidir,

müslümandır o! Ne yapacaksın onu?” diyorlar.

“—Yok bir şey, adını duydum da...” diyor.

“Nerede?” diyor. “—İşte şehrin şu semtinde...

O mağrur bir şeyhtir, tarikat

şeyhidir.” diyorlar. “—Pekiyi...” diyor.

Oradaki işleri bitirdikten sonra bir taksiye atlıyor, dosdoğru o İbrahim İnak’ın yanına gidiyor, huzuruna giriyor. Bakıyor ki, ne kadar zaman önce rüyada kendisine gösterilen şahıs...

Ve o İbrahim İnak da, o rüyayı bildiğine dair bir kaç latîfe ediyor. Yâni, öyle sözler söylüyor ki, o rüyayı bildiğini göstermiş oluyor. O da orada müslüman oluyor.

Fano müslüman oluyor ve ondan sonra da hem kendi müslüman oluşunu anlatıyor çevreye, hem de artık var gücüyle İslâm'ın hak dini olduğunu anlatmaya başlıyor.

Şimdi burada bu hadiseyi ben okudum. Bedir Yayınevi'nin neşretmiş olduğu "*İslâm'ın Hidayeti, Nijeryali Fano'nun Müslüman Oluşu*" diye bir kitaptan... Onu okuduktan sonra bende uyanan kanaat, benim tecrübemi te'yid ediyor. Fano niçin müslüman oldu? İyi niyetli olduğu için... İyi niyetle Allah'ın dinine hizmet etmek istediğinden... İyi, doğru yolu şurası sandığından, ama kalbi temiz olduğundan, Allah ona yolunu rüyada gösterdi. Yâni, benim değerlendirmem böyle; insanın kalbi temiz olduğu zaman, Allah gösteriyor.

Bizim bir meb'us arkadaşımız vardı. Doktorasını İngiltere'de yaptı, hattâ bir İngiliz hanımla da evlendi. Müslüman oldu İngiliz hanım da... Böyle beş vakit namazında, başörtülü filân bir hanımdır. Allah selâmet versin, çocukları da imam-hatip okuluna gidiyorlar. Yani, hakîki müslüman insanlar... Onun bir arkadaşı İngiltere'de dinleri incelemiş. Kendi bulunduğu dini beğenmemiş, başkasını beğenmemiş, bir başkasını beğenmemiş, konuşmuş, danışmış; akla mantığa uymuyor filân... Sonunda demişler ki:

“—Sen madem böyle akla, mantığa uygun bir din istiyorsun, Hindistan’da budizm böyle bir akıl mantık dinidir. Çünkü o Buda insanlığı kurtarmak için aklen çalışmış. Sen git budist ol!” diyorlar ona...

O da Hindistan’a gitmek üzere İngiltere’deki emlakini satıyor, hepsini paraya döndürüyor. Sağlam bir araba alıyor, ailesini araba koyuyor ve Hindistan’a gitmek üzere yola çıkıyor. Hindistan’a gidecek, budizm doğru dindir diye...

Türkiye’ye gelmiş. Türkiye’de üç defa rüyasında, “Hak din İslâmdır, müslüman ol!” diye kendisine söylemişler. Türkiye’de müslüman oluyor. Yâni bu kardeşi biliyorlar, o benim söylediğim meb’us kardeşimiz tanıyor kendisini... Türkiye’de müslüman oluyor.

Bunu zamanımızdan bir misal olsun diye aktardım. Yâni, insan iyi niyetli oldu mu, Allah kendisine doğruyu gösteriyor diye... Siz kendiniz de herhangi bir konuda bunu deneyebilirsiniz. Hepiniz için bir tecrübe sahası bu, açık bir tecrübe sahası... Gerçeği bulmak için müracaat edebilirsiniz.

Zaten biliyorsunuz, dinimizde istişare sünnet, istihare de Peygamber Efendimiz’in tavsiye ettiği bir şey... Şaşırdığı zaman insan, istihare yapar. İstiharede Allah bir şey gösterir diye zaten kitaplarımızdan biliyoruz muhterem kardeşlerim!

Şimdi sözlerimin bu mantıki ölçüsü içinde son noktaya geldim. Şimdi insan gerçeği bulacak

ki, ebedî saadete ersin! Dünyada asıl vazifemiz Allah'a kulluk etmek, hakîkî sağlam inancı bulmak, hidayet üzere olmak...

Bunu da felsefe sağlayamıyor. İlimler kuru bilim olduğu zaman, maddi ilim olduğu zaman yeterli olmuyor. Öteki dinler, hepsine bakıyoruz, şöyle, böyle; incelediği zaman insan bir noktaya varacak. Ben bu hususta şu şöyledir demiyorum, inceleyin diyorum. Kimseye bir şey demiyorum; herkes incelesin, inceledikten sonra sonucuna tabi olsun! Ama kalbini temiz tutsun, edebini takınsın, boynunu büksün, “Yâ Rabbi, bana gerçeği göster!” desin, incelesin; nereye giderse gitsin, beni ilgilendirmez. Benim menfaatim yok o işte, menfaatim belki bu usûlü ona öğretmek olabilir. Kendisi incelesin!

g. Prof. Dr. Moris Bükey (Maurice Bucaille)

Biliyorsunuz, Fransız Prof. Dr. Moris Bükey (*Maurice Bucaille*) Fransız İlimler Akademisi âzâsı, tıp profesörü kendisi... “*İlim, Tevrat, İncil ve Kur'an*” diye bir etüd yapmış. Yâni kendisi bilim adamı, profesör... Tevrat'ı, İncil'i ve Kur'an'ı bilim yönünden incelemeyi kararlaştırmış. Hristiyan aslında... Tevrat'ı incelemiş kendisi, o zamanki bilgilerine göre... Yâni o zamanki dediğim, yaşıyor. Moris Bükey'le biz görüştük İstanbul'da... Ben şahsen tanıştım kendisiyle, görüştüm.

Tevrat'ı inceliyor, Tevrat'ta meselâ *Tekvin Babı* var; kâinatın yaratılışını anlatan bölüm... Kâinat yaratılalı altın bin bilmem kaç sene oldu diye başlıyor. Daha seneden gerçeğe ters düşüyor. Adam diyor ki:

“—İlmen biliyoruz ki o kadar sene önce dünya vardı, ondan önceki senelerde de vardı.”

Oradan başlıyor itirazlar ondan sonra da başka itirazlar çıkıyor. Bakıyor ki bu kitap içinde gerçeği uymayan noktalar var... Moris Bükey’in kendi tesbiti bu, kitap kendilerinin kitabı, daha henüz müslüman olmuş değil. İncil’i inceliyor, İncil’de de aynı ihtilâfları, ona benzer şeyleri buluyor.

Bu sefer rakip bir dinin kitabı olarak Kur’an-ı Kerim’i incelemeye başlıyor. Rakip bir din kendisi için, kendisi henüz müslüman değil... İnceliyor, inceliyor, inceliyor, inceliyor; Kur’an-ı Kerim’in bütün muhtevasını içindeki bilgileri ilme uygun buluyor.

Sonra toplantı yapmış, kendi bilim adamı arkadaşlarını toplamış, diyor ki:

“—Yâhu siz diyorsunuz ki: ‘Muhammed (SAS) inancı bozdu, hristiyanlıktan aldı malzemeyi, bozdu; yanlış bir yol...’ Pekiyi, iddianıza göre kaynağı, yâni İncil’i inceliyoruz; hatâlı... O kaynaktan aldıysa, alınan şeyin de elbette hatâlı olması lâzım! Halbuki Kur’an doğru... Şimdi bu neyi gösterir?” diye soruyor Bilimler Akademisi’ndeki arkadaşlarına...

“—Bu neyi gösterir? Bu bunu buradan almadığını, doğru kaynaktan aldığını gösterir. Kur’an’ın doğru olduğunu, İncil’in bozulmuş olduğunu gösterir.” diyor.

Zaten Kur’an-ı Kerim de, “İncil hak kitaptır ama, bozulmuştur.” diyor. Hak kitap olduğunu biz

kabul ediyoruz. Hazret-i İsa AS peygamberimiz, peygamberlerimizden bir peygamber... Hazret-i Musa AS peygamberimiz, Hazret-i İbrâhim AS peygamberimiz... Şimdi şurada bir kardeşimizi biliyorum ben, adı İbrahim... Niye İbrâhim adını koymuş? Bizim peygamberimiz olduğu için... Yâni hiç yadırgamayız biz, hepsini peygamber tanırız, severiz, hürmet ederiz.

Bu bizim sözü müdür, bizim tezimizdir. Bizim tezimiz olduğu için, Kur'an-ı Kerim'in hak kitap olduğu iddiası benim iddiam olabilir. Çünkü ben müslümanım... Fakat, Moris Bükey bunu söylerse, önem kazanıyor. Çünkü kendisi hristiyan olarak inceliyor. Vardığı sonucu da bir kitap halinde yazmış: "*Kitâb-ı Mukaddes, Kur'an ve Bilim*" diye... Türkçeye de benim talebelerimden, Prof. Dr. Suat Yıldırım tercüme etti, Türkiye'de yayınlandı.

h. Gerçeği Kabul Etmenin Engelleri

Gerçekler, böyle tetkikler sonunda anlaşılabilir muhterem kardeşlerim! Fakat, gerçeklerin formülü başka bir şey, anlaşılması başka bir şey, kabul edilmesi başka bir şey oluyor. Gerçeklerin insanlar arasında yaygınlaşmamasının, herkes tarafından benimsenmemesinin sebeplerinden birisi cahilliktir. Ona bir şey demiyoruz. Konuyu bilmeyene ne diyelim, cahile sözü mü yok; bir şey diyemiyoruz. Cahil adam, meseleyi tam bilmiyor, yanlış biliyor, yalan biliyor. Bunun için, bizim büyükler çok güzel söylemişler:

"—Yarım doktor candan eder, yarım hoca dinden eder." demişler.

Yarım oldu mu, dinden imandan çıkartır insanı... Yarım ilim tabii yanlış gösteriyor, gerçekleri çarpıtıyor, ters gösteriyor; bu mani oluyor.

Sonra taassub... Tutturmuş bir şey, Fenerbahçe, Beşiktaş takımı tutar gibi... Şimdi bendeniz küçüklüğümde bir keresinde Beşiktaş takımını tutmuştum; tutmaz olaydım, hep yenildi. Şimdi ben Beşiktaş'ı tutmuşum, ortaokulda Beşiktaşlıyım, lisede Beşiktaşlıyım, üniversitede Beşiktaşlıyım... Yâni gönlüm onu seviyor. Beşiktaşlıyım ya, bizim takım diye geçiyor, bırakamıyordum Beşiktaş'ı... Yenilse de Kara Kartal, yenilme de Kara Kartal; bırakamıyordum bir türlü...

Neden? Bir çeşit taassub yani; ona bağlanmak, bırakamamak... Mantık yok... Galatasaray birinci gelse de, yine ben Beşiktaş'ı tutuyorum; Fener birinci gelse de, yine Beşiktaş'ı tutuyorum... Neden? Bir kere gönül vermişim, olmuş bir kere; "*Sevmiş bulundum bir kere, gayri ne çare!*" dediği gibi şairin...

Bu, din konusunda böyle olmaz. Bazen böyle Fenerbahçe, Beşiktaş takımını tutar gibi tutuyorlar, taassub ondan oluyor. Bir de kalın kafalılıktan oluyor. Kalın kafalıyı tornayla inceltmek mümkün değil tabii, onun o kalın kafası almıyor.

Sinek meselâ, sabahleyin uçmağa başlar, camın üstünde: "Zzzzz..." Camın öbür tarafına geçecek. Çünkü camın varlığını görmüyor. Cam şeffaf olduğu için, camın öbür tarafına geçecek, Burnu sürte, sürte camda uçar: "Zzzzz..."

Yukarıya kadar uçar, çıkacak yer yok... Aşağıya doğru iner, orada da yok... Geriye hemen çıkar, yine aşağıya iner, yine yukarıya çıkar, yine aşağıya iner... Tâ ki güneşten artık vücudunda su kalmayıp, kuruyup, ayakları yukarı gelinceye kadar sinek orada uğraşır.

Neden? Bunun kafası nasıldır bilmiyorum ama, insanların bir kısmı kalın kafalı oldukları için bir türlü vazgeçemiyorlar, döndürmüyorlar yönlerini... Bir çıkış yolu aramıyorlar. Buradan çıkılmıyor deyip, başka tarafa dönmüyorlar.

Biz müslümanlar olarak, gerçeğin kabulüne mânevî bakımdan mâni olan şeylerin kaynağını biliyoruz. Dinî konuda gerçeği kabule mani olan şeytandır. Şeytan aldatmakla vazifeli olduğu için müsaadeyi de almış, belgeyi de almış, çalışma ruhsatını almış; ruhsatlı çalışıyor.

قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ

(الحجر: ٣٦)

(Kâle rabbi feenzırnî ilâ yevmi yüb'asûn)
“Yâ Rabbi, bırak da bunları aldatayım! Bana varlıkların tekrar dirileceği güne kadar bana mühlet ver!” (Hicr, 15/36) diye müsaade almış.

قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ

(الحجر: ٣٧ - ٣٨)

(Kàle feinneke mine'l-münzarîn. İlâ yevmi'l-vakti'l-ma'lûm.) Allah buyurdu ki: “Sen mühlet verilenlerdensin, Allah katında bilinen vaktin gününe kadar... O mâlum kıyamet günü kopuncayakadarmüsaadenvar.” (Hicr, 15/37-38)

Müsaade var ama, vesvese veriyor sadece... “Fıs, fıs... Fıs, fıs...” Kulağının arkasından vesvese veriyor. Dinlerse dinler, dinlemezse dinlemez insanoğlu... Bir kaynak bu; bunu biliyoruz manevi olarak...

Bu şeytan, nefsi de kışkırtıyor. İnsanın nefsi şeytana mağlub oldu mu, gerçekleri kabul etmiyor, inat meydana geliyor. Gerçeği görse bile, kabul etmeden inadına kenarda durabiliyor. Onun için, Allah cahillikten, taassubdan, şeytandan, nefisten bizleri korusun...

Bir de, gerçekleri kabul etmeye mâni olan kötü huylar var... Meselâ, kibir... Meselâ, hased... Meselâ, Cenab-ı Hak'tan değil, halktan korkmak... filân gibi.

Kibir hakkında Peygamber SAS buyurmuş ki:²

لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ مِنْ
كِبْرٍ قِيلَ إِنَّ الرَّجُلَ يُحِبُّ أَنْ يَكُونَ ثَوْبُهُ حَسَنًا

² Müslim, *Sahîh*, c.I, s.93, no:91; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.361, no:1999; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.399, no:3789; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Muhammed), c.III, s.445, no:945; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XII, s.280, no:5466; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.78, no:69; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.160, no:6192; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.367; Abdullahibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.951, no:7747 ve s.959, no:7771; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XVII, s.109, no:17693.

وَنَعْلُهُ حَسَنَةً قَالَ إِنَّ اللَّهَ جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ
الْكِبْرُ بَطْرُ الْحَقِّ وَغَمَطُ النَّاسِ

(ابن مسعود؛ وفي رواية حم . كر. هب. سَفَهُ الْحَقُّ وَغَمَطُ النَّاسِ م. عن)

RE. 486/2 (*Lâ yedhulü'l-cennete men kâne fî kalbihî miskàle zerretin min kibr*) “Kalbinde zerre ağırlığı kadar, zerre kadar kibir olan kimse cennete girmeyecek.”

Kibir ne demek? Kendisini büyük saymak, büyüklenmek, başkasından kendisini büyük görmek mânâsına; burnu havada olmak, kendisini adam sanmak, çalımından yanına yanaşılmamak, hindi gibi kabarmak mânâsına...

(*Kîle*) Bunun üzerine dinleyenler korktu, durumun anlaşılması için Peygamber Efendimiz’e sordular:

(*İnne'r-racüle yuhibbü en yekûne sevbühû hasenen*) “Kişi elbisesinin güzel olmasını sever, ister. (*Ve na'lehû haseneten*) Ayakkabısının güzel bir ayakkabı olmasını ister. Bunlar da kibir midir?”

(*Kàle*) Bunun üzerine Peygamber Efendimiz buyurdu ki: (*İnna'llàhe cemîlün, yuhibbü'l-cemâl*) “Allah güzeldir, güzelliği sever.” *Cemîl*, güzel demek. Yâni, her şeyin güzel olmasını sever. (*El-kibrü bataru'l-hakku ve gamtu'n-nâs.*) “*Kibir*, hakkı kabul etmemek ve insanları hor görmektir.” buyurdular.

Gerçek söylenildiği zaman kabul etmiyor, kibrin-den kabul etmiyor. Kibir, ücub, kendini beğen-

mek, kıskanmak; bütün bunlar gerçeği kabul etmenin mânevî engelleridir. Meselâ, şeytanın bizimle uğraşması, hasedinden, kıskançlığından... Kâfirlerin uğraşması İslâm'ın gerçek din olduğunu bildikleri halde, hasetlerinden... Peygamber Efendimiz'in hak peygamber olduğunu anladılar, zamanında mucizelerini gördüler; fakat inanmadılar. Peygamberin kendi içlerinden gelmesini bekliyorlardı; gelmeyince haset ettiler.

Bir de, Allah'tan korkmuyor insanlar, halktan korkuyorlar. Nemrut'tan korkuyorlar, Firavun'dan korkuyorlar... İbrahim AS gibi merdane küfrün karşısına çıkıp da, tek başına kalsa bile gerçeği söyleyecek bir babayiğitliği herkes gösteremiyor. Gösteremeyince, "*Elle gelen düğün, bayram!*" deyip, millet nereye giderse oraya gidiyor.

Şimdi Yirminci Yüzyıl'da Türkiye'deki müslümanların da yaygın felsefesi bu:

"—Zaman sana uymazsa, sen zamana uy!"

Nereden çıkarmışlarsa, bu kaideyi çıkarmışlar. Her şey serbest olmaz ki, öyle şey yok... Dinimizde böyle bir kaide yok... Allah'ın farzlarını çiğneyerek, hadisleri çiğneyerek zamana uymak diye bir şey yok ki; Allah'ın emirlerini tutmak var!

İşte böyle halktan korkuyorlar, gerçeği kabul edemiyorlar. Ebû Tâlib bu konunun tipik bir misâlidir. Peygamber Efendimiz ne kadar yalvardı kendisine:

"—Amca, sen bana çok iyilik yaptın, senin çok hayrını gördüm. Benim hak Peygamber

olduğumu şöyle bir dilinle söyleyiver de, sana ahirette şefaath edeyim amcacığım, etme eyleme!” diye ölüm yatağında çok yalvardı Ebû Tâlib amcasına...

Diyor ki:

“—Yeğenim, biliyorum öylesin, doğrusun ama; şimdi ben bunu böyle dersem, Ebû Tâlib ölümden korktu da, imana geldi diye arkamdan dedikodu yaparlar.” diyor, iman etmiyor, halktan korkuyor.

Halktan korkulur mu? Cenâb-ı Hakk’ın istediğini yapıver! Halk ne derse desin deyip iman etmiyor. Tabii, cehenneme gidecek.

Yine meselâ, tanıdıklarımızın kızları var...

“—Kızım bak büyüdün, koca gelinlik kız oldun, başını örtsene, tesettüre riayet etsene!”

“—Arkadaşlarımla arasında utanırım.” diyor.

“—Canım onlar açık gezmekten utanmıyorlar, günah işlemekten utanmıyorlar... Sokakta herkes kolunu ötekisinin omuzuna atmış dolaşüyor, utanmıyor; plajlarda çıplak geziyorlar, utanmıyorlar da, sen Allah’ın yolunda gitmekten niye utanıyorsun? Niye korkuyorsun, niye çekiniyorsun?”

Dedikodu yapacaklar diye o cesareti gösteremiyor yâni, halktan korktuğu için... Böyle olmaması lâzım insanın! Yâni, Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin rızasını düşünüp, biraz babayiğit ve cesur olması lâzım, çıkış yapabilecek güçte olması lâzım!

Gerçeği kabul etmenin engellerinden birisi de muhterem kardeşlerim, menfaattır. Meselâ

Firavun, Musa AS'ın hak peygamber olduğunu anladı da niye inanmadı, mü'min olmadı? Koca bir saltanat elinden gidecekti, bu yüzden kabul edemedi.

Necran'dan yetmiş, seksen kişilik bir heyet geldi Peygamber Efendimize... Necran, Yemen'in bir bölgesidir. Orada hristiyanlar yaşıyorlardı. Bu hristiyanlardan bir grup geldi. Yetmiş seksen kişiler... Üç tanesinin ismi biliniyor bunların, hadis kitaplarında yazılmış. Bunlardan birinin atının ayağı yolda tökezliyor. Bunun üzerine adam Peygamber Efendimiz'e kötü söz söylüyor:

“—Lânet olsun, hep onun yüzünden oluyor.” diyor. Ağabeyi olan piskopos diyor ki:

“—O peygamberdir, ona ağır söz söyleme, başına bir şey gelir!” Medine-i Münevvere'ye geliyorlar, Peygamber Efendimiz'in mübarek mütevazi mescidine iniyorlar. Yerler kumlu, yukarıları hurma dalı, hiç bir şey yok... Süs yok, zînet yok, bir şey yok... İçeriye giriyorlar, hepsi altınlı, sırmalı, cübbeli, kavuklu, taçlı kimseler... Orada kendi usullerine göre ibadet etmeye kalkınca, sahabe-i kiram sinirleniyor biraz, mâni olmaya kalkıyorlar.

“—Dokunmayın!” diyor Peygamber Efendimiz...

Onlar orada kendi usüllerine göre ibadetlerini yaptıktan sonra, Peygamber Efendimiz'le uzun uzun konuşuyorlar. O konuşmalar ve onların sorularına cevaplar, Al-i İmran Sûresi'nin bir çok ayetinin sebab-i nüzûlü oluyor. Nüzûlünün, inmesinin sebebi oluyor. O sûre o konuları iyi

anlatan, hristiyanların bir çok itirazına cevap veren bir sûredir.

Konuşuyorlar, konuşuyorlar... Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin varlığını, birliğini, Peygamber Efendimiz anlatıyor. Hazreti İsa'nın Allah'ın peygamberivekuluolduğunu, oğluolamayacağını, rubûbiyet vasfı bulunamayacağını anlatıyor. Daha başka şeyleri anlatıyor. Sonunda kendi aralarında bir meşveret yapıyorlar diyorlar ki:

“—Yâ Muhammed, biz sana tâbî olacağız, vergi vereceğiz, bizi kendi itikadımızda serbest bırak!”

Fakat, Peygamber Efendimiz'in sözlerinden ve gerçeklerin ifade edilmesinden, piskoposun kardeşi müslüman oluyor. Ayrıca heyetten iki kişi daha müslüman oluyor. Müslüman olan o piskoposun kardeşi —yolda atı tökezleyip de Peygamber Efendimiz'in aleyhinde konuşan kişi— diyor ki ağabeyine:

“—Yâhu benim atım tökezlediği zaman, ben biraz kötü konuşmaya yeltenince, sen beni ikaz ettin de, ‘Bu şahıs peygamberdir.’ dedin. Şimdi niye tâbî olmuyorsun?”

Ağabeyi diyor ki:

“—Kardeşim, biz Bizans Kilisesi'nden Yemen ahalisi olarak belli tahsisat alıyoruz her sene... Şimdi ben müslüman olursam, o tahsisat kesilir.” diyor.

Yâni, bu menfaat kaygısı, insanların gerçekleri kabul etmesine mani oluyor. Elindeki imkânların gitmesi, mani oluyor muhterem kardeşlerim!

Demek ki insan, ahiret için olunca, ebedi saadeti mevzubahis olunca, menfaat kaygısıyla hareket etmeyecek. Menfaati çiğneyecek; zarar da etmiş olsa, zarara uğramış da olsa, elindeki mevkiyi kaybetmiş de olsa, hatta canı gidecek bile olsa, doğruyu söylemesi lâzım!

Biliyorsunuz, Suheyb-i Rûmi RA Peygamber SAS Efendimiz'den sonra Mekke-i Mûkerreme'de kaldı. Peygamber Efendimiz hicret etti, müşrikler saldırdılar; Suheyb de nihayet karar verdi hicret etmeye... Paralarını hazırladı, bavulunu aldı, silahını aldı, yola çıktı. Mekke'nin müşrikleri Suheyb'in hareketini sezinlediler, peşine düştüler. Suheyb Mekke'nin açığına çıktığı zaman baktı ki, arkasından bir grup kendisini takip ediyor. Şöyle dönüp baktı, bir kalabalık... Siper aldı oradaki bir kayanın arkasına...

“—Bana bakın! Ne istiyorsunuz?” diye sordu. Dediler ki:

“—Yâ Suheyb! Sen bizim aramıza köle olarak geldin. El sanatların vasıtasıyla, hünerli olduğun için o sanatlarını icra ettin, memleketimizde para kazandın, bizden çok para kazandın.” Kazandıysa kendi el emeğiyle yapmış, size iş yapmış. Ama onlar öyle demiyorlar. Yâni, “Bizim memlekette zengin oldun, şimdi paraları doldurmuşsun torbaya gidiyorsun!” dediler Mekke'nin müşrikleri... Çünkü akılları, fikirleri para, madde yâni...

Suheyb Hazretleri dedi ki:

“—Sizin derdiniz para mı?”

“—Evet, para tabii...” dediler. Savurdu parayı attı onlara, dedi ki:

“—Derdiniz paraysa, alın parayı! Eğer buna rağmen yine peşimi bırakmayıp benimle savaşırsanız, bilirsiniz ki attığı oku şaşmayan bir insanım ve şu torbamdaki okların hepsi bitinceye kadar savaşıyorum, teslim olmam! Sonuna kadar savaşıyorum ve sizleri de haklayabildiğim kadar haklarım!”

Onun bu macerası ve paralarını verdiği Peygamber Efendimiz’e anlatılınca, Peygamber Efendimiz:

“—Suheyb kazandı, Suheyb kazandı, Suheyb kazandı!” dedi. Nasıl kazandı? Paralar gitti, ahireti kazandı. Peygamber

Efendimiz’in yanına hicret etmiş oldu, hicret sevabını kazanmış oldu. Maddî bakımdan zarara uğradı ama, mânevî bakımdan kâr etti. Onun için, insanlar gerçekleri yanlış biliyorlar.

Muhterem kardeşlerim, sonuncu mâni de — benim şöyle etrafıma bakıp da tetkik ettiğime göre— sahte alimler, cahil liderlerdir. Bir takım meşhur kimseler var, sahte şöhretler, kahramanlar var... Millet bunların ağzına bakıyor, hareketine bakıyor, bunları bir şey sanıyor. Ama sahte yol gösterici bunlar... Millete yanlış yol gösteriyorlar, yanlış iş yaptırıyorlar. Hem kendileri delaletе düşüyorlar, hem kendilerine soru soranları saptırıyorlar.

Peygamber Efendimiz bir hadis-i şerifinde şöyle buyurmuş: “İnsanlara Allah ilim verdikten sonra geri almaz; fakat, alimleri alır. Alimleri aldığı

zaman, geride cahil insanlar kalır. Cahil, bir şey bilmiyor. Millet kendisine mesele sorduğu zaman kafasından atar, bir cevap verir. Hem kendisi sapıtır, hem kendisine soru soranları saptırır.” diyor.

Biliyorsunuz Tevfik Fikret, bize edebiyat kitaplarında çok büyük bir adam olarak öğretilmiş bir şairdir. Şöyle meşhur şair, böyle meşhur şair diye çokça methedilmiştir. O adam da; oldum olası ben sevmem kendisini, dinimize çatmış, imanımıza çatmış, bizim mukaddesatımızı rencide etmiş, ona karşı bir tavır ortaya koymuş bir kimse... Başından beri sevmem ama şişiriyorlar, büyük bir adam olarak edebiyat kitaplarında lanse ediyorlar.

Osmanlının son döneminde, inançsız bürokratlar tarafından korunuyor, maaşı yerinde, işleri tıkırında... Hanımı zaten Rum, çocuğu da papazların terbiyesinde yetişmiş, papaz mektebine gitmiş, sonunda papaz olmuş, Haluk isminde bir adam, şimdi onu kitaplarda, ansiklopedilerde dallandırıyorlar, budaklandırıyorlar, anlatıyorlar. Neden? Böyle olun demek istiyorlar. Yani sahte bir şöhret olarak, sahte bir nümûne olarak gösteriyorlar.

Namık Kemal de aynı tiplerden... “Vatan elden gidiyor, millet gidiyor, zalim sultanlar...” vs. gibi hezeyanlar savuruyor ama, ona sormalı:

“—Sen kimlerle işbirliği yaptın? Yurtdışındakiyle iş birliği yaptın, kendi devletini çökerttin; sonra ne oldu? Balkanlar elden gitti, Mora elden gitti, her taraf elden gitti. Yani, sen çok kahramanca şeyler yazdın, işler yaptın ama, ömrünü içkiyle

geçirdin, fuhuşla geçirdin. Lafların güzel ama, bulunduğun cephe yanlış... Düşmanlara sırtını dayadın, Avrupa'dan yardım aldın; kendi haneni harabeye çevirdin, kendi konağını yaktın!"

Onun için, insan her yaldızlı laf söyleyene aldanmamalı, vicdanına şöyle iyice bir danışıp, "Bana doğruyu göster yâ Rabbi!" diye Allah'a yalvarıp, doğruyu görüp; öyle umumî propagandaya kapılmadan kararını vermesi, hakkı ve hakikatı görebilmesi lâzım!

Dilimin döndüğünce, mühim olan noktaları sizlere anlatmaya çalıştım muhterem kardeşlerim! Özetlemek gerekirse, Allah bizi hayatın en mühim gerçekleri olan, bizim için en gerekli olan şeyleri zamanında görenlerden eylesin... Hayatımızı ona göre düzenlemeyi hepimize nasib eylesin... Çeşitli sayısız yollar içinde, doğru ve hak olan yolu bulmayı nasib eylesin...

O doğru yolda dosdoğru yürümeyi nasib etsin... Güzel işler, sâlih ameller işlemeyi nasib eylesin... Güzel huylara sahip olmayı nasib eylesin... Dobra, dobra gerçekleri bilen, gören, söyleyen ve gerçeklere uyabilecek bir ruh asaletine sahip olmayı nasib eylesin...

Ve sonunda da, bir gün gelip de şu fâni hayatımız sona erdiği zaman, geriye dönüp baktığımızda pişman olmayacağımız bir yaşamı sürdürdükten sonra, iman-ı kâmil ile ahirete göçmeyi cümlemize nasib eylesin...

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŐAN

20. 03. 1988 - Sydney / AVUSTRALYA

[Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

